

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่งหรือแนวปฏิบัติอื่นใดซึ่งมีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

“เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” หมายถึง เจ้าพนักงานที่ผู้อำนวยการแต่งตั้งตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๕ ให้ผู้อำนวยการมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากผู้มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือตำรวจตระเวนชายแดน

(๒) เป็นผู้ที่ปฏิบัติงาน หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด หรือหลักสูตรอื่น ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้การรับรอง

(๓) เป็นผู้ที่มีสุขภาพดี และร่างกายแข็งแรง เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ในกรณีที่ไม่มียุทธศาสตร์ตาม (๑) หรือมีแต่ไม่เพียงพอ และมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๖ การเป็นเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕

(๒) ผู้อำนวยการมีคำสั่งให้พ้นจากหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดสาธารณภัยในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ผู้อำนวยการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที เพื่อดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๘ เมื่อเกิดสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และแจ้งให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครและรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครทราบทันที เพื่อดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๙ การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่งเครื่องแบบ ประดับเครื่องหมายและแสดงบัตรประจำตัวทุกครั้ง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ข้อ ๑๐ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยผู้ประสบเหตุมีอำนาจดำเนินการใด ๆ เพื่อคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และภายใต้เงื่อนไขของสถานการณ์ที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยผู้นั้นอาจเรียกอาสาสมัคร หรือร้องขอพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่ช่วยเหลือในการดำเนินการดังกล่าวด้วยก็ได้

(๒) เมื่อเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย เพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ดำเนินการดังนี้

(๒.๑) แสดงเจตนาในการเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ก่อน เมื่อได้รับอนุญาตจึงเข้าไปได้ เว้นแต่

(ก) กรณีไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่อยู่ในเวลานั้น และปรากฏว่าไม่มีทางเลือกอื่นใดที่จะลดความสูญเสียในชีวิตร่างกายหรือทรัพย์สินของบุคคลอันเนื่องจากเหตุสาธารณภัยนั้น ให้เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้

(ข) กรณีเมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อนุญาตให้เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ แต่หากผู้อำนวยการซึ่งได้ควบคุมหรือร่วมในการปฏิบัติหน้าที่นั้น เห็นว่ามีความจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและสั่งการให้เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าไปในอาคารหรือสถานที่นั้นได้

(๒.๒) กระทำการเท่าที่จำเป็นแห่งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อการยับยั้งแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยใช้ความระมัดระวัง

(๒.๓) เมื่อดำเนินการแล้ว ให้รายงานผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยนั้นทราบโดยเร็ว

(๓) กรณีการขนย้ายทรัพย์สินที่เป็นสิ่งทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่ายออกจากอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ให้เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขนย้ายไปไว้ยังสถานที่ที่ปลอดภัย เมื่อเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดำเนินการแล้ว และทรัพย์สินดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายหรือสารเคมี ให้ประสานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่มีหน้าที่โดยตรงเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๑ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๒๕ หรือได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) การตัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินของบุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดปิดป้องอันตรายตามคำสั่งของผู้อำนวยการ หากกระทำภายในอาคารหรือสถานที่ของบุคคลอื่นให้นำหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ (๒) มาใช้โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้กระทำเท่าที่จำเป็นแก่การยับยั้งหรือแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัย

(๒) การจัดสถานที่พักอาศัยชั่วคราว การปฐมพยาบาล การรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย การจัดระเบียบจราจร การปิดกั้นพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง การจัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การขนย้ายทรัพย์สินในที่เกิดเหตุ การจัดให้มีเครื่องหมายอาณัติสัญญาณเพื่อกำหนดสถานที่หรือการดำเนินการข้างต้น ให้ดำเนินการโดยประสานกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในเขตพื้นที่ให้ร่วมปฏิบัติการด้วย สำหรับกรณีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ประสานกับองค์การสาธารณกุศลให้ช่วยเหลืออีกทางหนึ่งด้วย

(๓) การสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่เกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยออกไปจากพื้นที่ เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามคำสั่งของผู้บัญชาการ ให้ดำเนินการโดยจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มผู้เปราะบางทุกพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก สตรี ควรได้รับการพิจารณาให้อพยพไปก่อน และต้องคำนึงถึงการจัดให้มีสถานที่ปลอดภัยและที่อยู่อาศัยชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัยและเจ้าหน้าที่การจัดระเบียบพื้นที่อพยพให้เหมาะสมเป็นสัดส่วน การจัดระเบียบการจราจรในพื้นที่รองรับการอพยพด้วย รวมทั้งการนำผู้อพยพกลับไปสู่ที่ตั้งเดิมหากสถานการณ์ภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว

ข้อ ๑๒ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ชวรัตน์ ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย